

Tři otázky pro Patrika Ouředníka

Spisovatel dlouhodobě žijící ve Francii, který navštívil Svět knihy Praha jako jeden z představitelů české literární diaspory.

1. Čím si myslíte, že se do Vaší literární tvorby nejvíce promítl dlouhodobý pobyt v zahraničí?

Dostane-li se vám možnosti prožít život ve dvojím historickém a ideovém kontextu, proniknout kulturními kódy dvou různých společností, zákonitě to změní váš pohled na svět; setkání s alteritou je počátek vši intelektuální i morální reflexe. Jak a do jaké míry se to následně projeví ve vašich knížkách, na to já nemám odpověď, to je otázka pro literární vědce. Být na jejich místě, byl bych nicméně obezřetný.

2. Co je pro českého autora nejtěžší bezprostředně po jeho odchodu do zahraničí?

Nevím. Já žádné těžkosti nepociťoval, naopak; byl jsem u vytržení nad novým a neznámým, nejen bezprostředně po příjezdu, ještě dlouho poté. V tomhle ohledu bych však dělal rozdíl mezi sebedlouhodobějším pobytem v cizině na jedné straně a emigrací na druhé. Pobyt v cizině vám jistě dodá řadu podnětů, ale nezpochybní vaše základní jistoty: fakt, že máte v kapse zpáteční lístek, vědomí, že se dříve či později vrátíte do prostředí, z něhož jste vyšel, vás chrání – ale také znemožňuje, abyste se novému a neznámému otevřel dokořán. Emigrant má pouze dvojitou volbu: buď se neznámého zalekne a uchýlí se nějakého toho kulturního, resp. národního ghetta, v němž si bude o nedělích vařit knedlo-vepřo-zelo a zapíjet to předraženým plzeňským, anebo se pokusí si to neznámo postupně ochočit. Prostě proto, že mu nic jiného nezbyvá. V tomhle smyslu je emigrace opakovanou zkušeností z dětství: objevujete svět, v němž je vám napříště dáno žít i zemřít. Je vám třicet, a ve skutečnosti je vám dvanáct.

3. Publikujete v češtině i francouzštině, jsou pro Vás oba jazyky rovnocenné nebo se ve své mateřštině cítíte přece jenom svobodněji?

To záleží prvořadě na typu textu, na kterém pracujete. Obecně vzato budete v rodném jazyce pracovat instinktivněji, v nerodném – za předpokladu, že jste schopen se do něho dostatečně vcítit –, budete na oplátku snáze objevovat možnosti, které rodilého mluvčího nenapadnou. Autorsky vzato je tudíž nejzajímavější nahlížet jakýkoli jazyk – včetně rodného – jako cizí.